

MAANDBLAD VOOR ACCOUNTANCY EN BEDRIJFSHUISHOUDKUNDE

ONDER REDACTIE VAN: R. A. DIJKER, G. P. J. HOGEWEG, PROF. TH. LIMPERG JR., A. NIERHOFF EN H. R. REDER.

RUBRIEK REDACTEUREN: EXAMEN-VRAAGSTUKKEN: Drs. ABR. MEY EN Drs. J. PAARDEKOOPEL — LITERATUUR: Drs. A. ROBLES — BESLECHTE GESCHILLEN: Mr. P. J. DE KANTER — UIT DE FINANCIËLE HUISHOUDING DER OVERHEID: J. H. TEXTOR — UIT HET BUITENLAND: W. BEIJDERWELLEN, J. E. ERDMAN, C. A. HUYSMAN EN A. M. VAN RIETSCHOTEN — EFFICIENTIE: C. A. BLAZER EN L. POLAK — BELASTINGVRAAGSTUKKEN: P. K. NIEKERK — REPERTORIUM VAN TIJDSCHRIFT-LITERATUUR: Mej. Dr. R. PHILIPS, Drs. G. L. GROENEVELD, J. P. DE HAAN EN J. C. SPANGENBERG

MEDEWERKERS: PROF. Mr. Dr. H. W. C. BORDEWIJK, J. P. CROIN, Mr. P. J. DAM, E. VAN DIEN, W. H. ELLES, G. W. FRESE, PROF. Dr. Ir. — J. GOUDRIAAN JR., S. KONIJN, JAMES POLAK, PROF. Dr. N. J. POLAK, J. E. SPINOSA CATTELA, Dr. A. STERNHEIM —

SECRETARIS DER REDACTIE - C. VERWEY
TESSELSCHADESTR. 15 - AMSTERDAM, TEL. 82444

UITGEVER: J. MUUSSES — PURMEREND
TELEFOON 77 — GIRO No. 15062

DE COPIE VAN INGEZONDEN BIJDRAGEN WORDT NIET TERUGGE-
GEVEN. - NADruk IS GEOORLOOFD. ZOO DE BRON WORDT GE-
NOEMD. - BOEKEN TER RECENSIE EN ALLE ANDERE STUKKEN
VOOR DE REDACTIE ZENDE MEN AAN DEN SECRETARIS. —

VERSCHEIJNT MAANDELIJKS, BEHALVE IN DE MAAND AUGUSTUS.
ABONNEMENT PER JAAR F 10.—, FRANCO PER POST F 10.24, BUITEN-
LAND F 10.60. MEN ABONNEERT ZICH VOOR DEN GEHEELEN
JAARGANG —

INHOUD

Van de redactietafel	Blz.	97
Inleiding van den heer James Polak over „De Accountant en het Beheer”	„	97
door Glavimans		
Enkele wijzigingen van de wet op de Dividend- en Tantiëmbelasting	„	98
door A. Nierhoff		
Lastige gevallen	„	99
Geval X. Wat moet de accountant doen, als tusschen zijn goedkeuring en de Algemeene Vergadering de bank failliet gaat, waar het aan aandeelhouders uit te keeren dividend werd gestort?		
Uit het Buitenland	„	99
Red.: W. Beijderwellen, J. E. Erdman, C. A. Huysman en A. M. van Rietschoten		
Moet de „ethica” een punt zijn van het examenprogramma? — Het groote vraagstuk, dat ontstaan is in de eeuw van de machine		
Boekbeoordeeling	„	101
Hoofdstukken der economie van Prof. Mr. W. C. Mees door Prof. Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk		
Federatief Examen van het Ned. Instituut van Accountants en de Nederlandsche Organisatie van Accountants	„	105
Accountancy B		
Examen Rekeningwetenschap der Nederlandsche Handelshoogeschool, Rotterdam, Mei 1931	„	107
Vragenbus	„	108
Ingezonden	„	108
De beoordeeling van „Tien jaar Organisatiewerk”, door P. J. Laven		
Repertorium van tijdschrift-literatuur op het gebied van Accountancy en Bedrijfs huishoudkunde	„	109
Boeken-repertorium	„	111
Ontvangen boekwerken	„	112

INLEIDING VAN DEN HEER JAMES POLAK OVER „DE ACCOUNTANT EN HET BEHEER”

Op 18 Dec. ll. hield de heer *James Polak* in een bijeenkomst van de leden van de Zuid-Hollandsche Club van Accountants een inleiding over bovengenoemd onderwerp.

Aangezien algemeen door de op deze bijeenkomst aanwezigen de woorden van den heer *James Polak* met instemming werden begroet en de logische opbouw van zijn inleiding werd geprezen lijkt het mij van belang om in dit blad de hoofdlijnen van zijn betoog in het kort weer te geven.

Volgens spreker kan het woord „beheer” zoowel betrekking hebben op een complex van handelingen als op personen, wier taak het is die handelingen uit te voeren. In beide gevallen kan men zich afvragen hoe de houding van den accountant tegenover het beheer dient te zijn.

De accountant — en dit geldt zoowel voor den public-accountant als voor den accountant-ambtenaar — zal of worden aangesteld door het beheer zelf of door hen, aan wie het beheer verantwoording verschuldigd is.

Toch zal ook in het laatste geval het beheer dikwijls grooten invloed op de benoeming of het ontslag van den accountant kunnen uitoefenen, doch hierdoor behoeft de onafhankelijkheid van den accountant niet te worden aangetast.

Hij mag in geen geval bij het afleggen van zijn verklaringen, welke bestemd zijn of bestemd kunnen worden om tegenover derden te gebruiken, in aanmerking nemen op welke van de twee genoemde wijzen hij is aangesteld.

Het is echter alleszins begrijpelijk dat derden meer waarde hechten aan de verklaringen van den accountant naarmate het beheer minder invloed heeft gehad op zijn benoeming.

Het woord beheer (in den zin van „beheeren”) wordt gebruikt in de beteekenis van:

- bewaren; bijv. men spreekt van „een auto onbeheerd laten staan” en van „kasbeheer” (bewaringsbeheer).
- leiden, besturen; bijv. men spreekt van het beheeren van een huishouding of onderneming, van „beheersdaden” (huishoudingsbeheer).

Spreker zou er de voorkeur aan geven beheer alleen in eerstgenoemden zin te gebruiken. Er valt echter rekening mee te houden dat het ook gebezigd wordt in de tweede beteekenis.

Men kan het bewaringsbeheer naar een vrijwel objectieven

VAN DE REDACTIETAFEL

Wij brengen den lezers in herinnering dat er voor Augustus geen nummer verschijnt.

maatstaf beoordeelen zoodat het als regel geen moeilijkheden zal opleveren om zich een juiste meening te vormen omtrent de integriteit van dat beheer.

Iets anders is het met het huishoudingsbeheer, bij de beoordeeling hiervan is het niet mogelijk een objectieven maatstaf aan te leggen.

In de onderneming zien wij beide soorten van beheer beurte- lings voorkomen, het huishoudingsbeheer doet bepaalde waarden voor de onderneming ontstaan waarover dan bewarings- beheer moet worden uitgeoefend.

Vervolgens verdwijnen deze waarden weer door nieuwe daden van huishoudingsbeheer.

Men moet principieel een onderscheiding maken tusschen het beheer en de verantwoording over dat beheer, maar in de praktijk is deze grens tengevolge van de relativiteit der verantwoor- dingsstukken dikwijls moeilijk te trekken.

Men denke in dit verband slechts aan de kwesties van ba- lanspolitiek, afschrijvingen, waardeeringen enz.

Indien thans overgegaan wordt tot een bespreking van het standpunt dat de accountant tegenover het beheer moet inne- men is het gewenscht om even te releveeren wat als behoorend tot de taak van den accountant beschouwd kan worden.

Spreker meent dat deze in de allereerste plaats bestaat in het er voor waken dat alle organen in de onderneming de beschik- king krijgen over die gegevens, welke zij tot uitvoering hunner taak behoeven.

De directie van de onderneming moet alles weten wat noodig is tot een juiste uitoefening van het beheer en evenzoo moeten commissarissen en aandeelhouders alles weten wat noodig is respectievelijk ter beoordeeling van het beheer en ter verleening van décharge.

Een van de moeilijkheden van het accountantsberoep bestaat nu juist in het bepalen van wat noodig is.

Volgens spreker behoort tot dit deel van de accountants- taak:

- a. Een volledige beoordeeling der verantwoording, hetgeen inhoudt dat nagegaan wordt of deze verantwoording aansluit op het gevoerde beheer.
Bij relatieve juisheid van de balans en jaarrekening moet nagegaan worden of deze stukken als verantwoor- ding te aanvaarden zijn; daarbinnen is politiek (zijn be- heersoverwegingen) mogelijk.
- b. Het vaststellen van de integriteit van het bewaringsbeheer en het signaleeren, behoudens onbelangrijkheden, van het tegendeel in alle instanties.
- c. Het kennismaken en bestudeeren van het huishoudingsbe- heer teneinde na te gaan welke gegevens voor de directie bij de uitoefening der beheersfunctie noodig zijn en om aan commissarissen een zoodanige analyse van het be- heer te kunnen verschaffen, dat zij in staat zijn om hier- over een oordeel te vellen.
- d. Nagaan of het beheer geschiedt in overeenstemming met de daartoe bestaande voorschriften (statuten, reglemen- ten, wetten, e.d.).

Naast deze hoofdzaak kan den accountant worden opgedragen om een oordeel uit te spreken over het ondernemingsbeheer. Dit zal hem bijvoorbeeld speciaal verzocht kunnen worden door com- missarissen (beoordeeling ondernemingsbeheer van de directie) of wel door de directie zelf (beoordeeling ondernemingsbeheer van lager personeel).

Ook bij speciale opdrachten (investigations) zal het onder- zoek van den accountant zich dikwijls tot een beoordeeling van het ondernemingsbeheer moeten uitstrekken.

De accountant zal echter deze opdrachten slechts mogen aan- vaarden onder het voorbehoud dat hij in den regel niet de meest aangewezen persoon is om dit ondernemingsbeheer te beoordee-

len. Volgens spreker behooren ook de adviezen inzake het be- heer niet onverbrekelijk bij de accountantsopdracht, doch slechts voor zoover zij uitdrukkelijk of stilzwijgend worden opgedragen.

Toch worden in die gevallen, waarin het beheer niet afhan- kelijk is van de eigenaardigheden van een bepaald bedrijf, deze adviezen wel van den accountant verwacht. Dit zal minder het geval zijn naarmate de ondernemingen van een dergelijke om- vang zijn dat voor de beoordeeling van alle onderdeelen van het beheer speciale deskundigen zijn aangesteld.

Men moet echter niet uit het oog verliezen dat bij een te re- gelmatige adviseering door den accountant inzake het beheer de objectieveit bij de controle der verantwoording gevaar zou kunnen loopen.

Spreker is van meening dat een onjuist beheer, mits eerlijk verantwoord, voor den accountant nimmer aanleiding behoeft te zijn om zich terug te trekken.

Het kan zelfs voorkomen dat hij in het belang van derden verplicht is om op zijn post te blijven. Aangezien het publiek dikwijls niet juist weet te onderscheiden zijn er echter vaak ge- vallen waarin het eigenbelang van den accountant medebrengt dat hij zijn ontslag aanvraagt.

Overschrijdt het beheer zekere grenzen van moraliteit — on- verschillig of de eigenaars der onderneming dan wel derden be- nadeeld worden — dan wordt het als regel voor den accountant onmogelijk om aan te blijven, vooral waar hij door zijn beroeps- geheim de benadeelden niet mag inlichten.

Tenslotte is spreker van oordeel dat de accountant nooit ver- antwoordelijkheid draagt voor de doeltreffendheid, noch voor de moraliteit van het beheer.

GLAVIMANS

ENKELE WIJZIGINGEN VAN DE WET OP DE DIVIDEND- EN TANTIEMEBELASTING

Enkele van de nieuwe bepalingen in het Wetboek van Koop- handel ten aanzien van de naamloze vennootschappen zijn aanleiding geweest tot het aanbrengen van wijzigingen in de artikelen 5 en 6 van de Wet op de Dividend- en Tantiëmebelas- ting, waarvan enkele belangrijk genoeg zijn om te worden ver- meld.

Terugbetaling van kapitaal, gedekt door winst.

De vroegere redactie van de Wet op de D. en T. belasting trof alleen uitdeelingen van winst. Terugbetaling van kapitaal gaf geen aanleiding tot belastingheffing. In art. 41b van het Wetboek van Koophandel is de mogelijkheid geschapen kapitaal terug te betalen, waarvoor zelfs onder bepaalde omstandig- heden geene statutenwijziging noodig is. Naamloze vennoot- schappen zouden in verband hiermede er toe over kunnen gaan door formeel tot terugbetaling van kapitaal over te gaan, in werkelijkheid winsten uit te keeren. In art. 5 der wet op de D. en T. belasting is daarom de bepaling opgenomen, dat als *uitdeeling van winst* wordt beschouwd *terugbetaling van kapi- taal, indien en voor zoverre er winst is*. Er wordt geen onder- scheid gemaakt tusschen de gevallen, dat al of niet statutenwij- ziging heeft plaats gehad. In art. 6 der Wet op de Inkomsten- belasting is voor den aandeelhouder eene overeenkomstige be- paling gemaakt, echter met dien verstande, dat daarbij alleen van een dividenduitkeering sprake is, wanneer geen statuten- wijziging heeft plaats gehad. Als reden wordt in de Memorie van Toelichting vermeld, dat bij statutenwijziging door den aandeelhouder moeilijk uit te maken zou zijn of in wezen eene uitkeering uit de winst heeft plaats gehad. Geheel duidelijk is dit niet. Het is in het algemeen voor den aandeelhouder moeilijk om uit te maken of en in hoeverre er in werkelijkheid winst is gemaakt. Hij beschikt daartoe niet over de noodige gegevens.

Bij liquidatie van de N.V. wordt voor de D.- en T. belasting